

Vaksijne koronavijrusen vööste

– Comirnaty (BioNTech jñh Pfizer)

Orre koronavijruse skiemtjelassem voejngegirsine vadta. Jeenjesh ij naan jallh viesjies symptomh åadtjoeh, men naakenh itjmies skiemtjine sjidtieh. Doh bäärasommes jñh dah mah såemies jeatjah skiemtjelassh aarebistie utnieh, leah stööremes vaahresne itjmies skiemtjelassem åadtjodh jallh jaemedh. Koronavaksijnen ulmie lea jiele dem jñh healsoem vaarjelidh.

Gie byöroe koronavaksijnem vaeltedh?

- Dah mah 65 jaepien bääries jñh bäärasåbpoe.
- Almetjñh aaltarisie 18-64 jaepieh aktine jallh jienebi skiemtjelassegujmie mah mijjeh daejrebe leah lissiehtamme vaahresne itjmies skiemtjelasseboelhkem åadtjodh jñh jaemedh jis koronavijrusem åadtjoeh (vaahradåehkieh).
- Healsoebarkijñh mah lihke gaskesem skiemtjijugujmie utnieh bæhtjierdimmesne jallh sujhtemisnie.

Vaksijne namhtah jñh jñjtjevyljehke. Faalenasse lea faamosne almetjidie mah Nöörjesne håallestieh. Aalkoelisnie ij sijhth nuekie vaksijne årrodh gaajhkesidie. Dah mah skiemtjehiejmine åroeh jñh doh ellen bäärasommesh faalenassem voestegh åadtjodh. Dan mænngan nuerebe almetjñh vaahradåehkine faalenassem åadtjoeh.

Gusnie mahtam vaksijnem åadtjodh?

Vuertesjñh bievnesch dov tjjelten nedtesæjrojne gieñh faalenassem vaksijnen bijre åadtjoeh, guktie tjjelte edtja vaksijnebiejemem tjirrehtidh jñh gåessie.

Naemhtie vaksijne biejesåvva

Vaksijne bijjiegietese biejesåvva. Datne göökte veahkah vaksijneste åadtjoeh unnemes 21 biejjiejugujmie dej gaskem. Vihkele datne mubpie vaksijneveahka vaaltah gosse tñjjem disse åådtjeme. Åvtelen vaksijne biejesåvva datne gyhtjelassem åadtjoeh mejtie leah tjarres, jñh mejtie reaksjovnh jeatjah vaksijniste åtneme mejtie leah aarebi åådtjeme. Mujhtieh bievnieh jis dov lea allergije, bådjtjah nuhtjñh jallh dov leah jeatjah healsoedåeriesmoerh. Siejhme vaksijnine vuertedh jis faahketji skiemtjine sjidteme jñh jis vaejliem bijjelen 38 graaderh åtnah. Mænngan vaksijnem åådtjeme datne birresovvh vaksijnesijjesne vuertedh unnemes 20 minudth.

Guktie daate vaksijne jåhta?

Vaksijnesne biñkedasse (dñjreguedtije-RNA) koronavijrusen sjñere naalojde. Dan gaavhtan kråahpe kopijñh daejstie naalojste dorje mah eah leah vaarege, mejgujmie immunvaarjelimmie maahtha haarjanidh. Numhtie kråahpe leerie damtjidh jñh jñjtjemse vaarjelidh don tjjelke jñh eensie koronavijrusen vööste, jis mænngan laanestamme sjædta. Dñjreguedtije-RNA vaksijneste varke kråahpeste biejestene, bieleden aerpie-iebñide baajnehtidh.

Ij leah jielije vijruse vaksijnesne jñh vaksijne ij koronainfeksjovnem vedtieh. Koronavaksijne skiemtjelassem heerrede. Ij maehtieh koronaskiemtjelassem davvodh maam joe lea åådtjeme.

Daate vuekie vaksijñh darjodh ij leah aarebi åtnasovveme sohti vööste almetji luvnie, men teknologije lea åehpies jñh åtnasåvva bæhtjierdimmesne kreften vööste.

Man hijven vaksijne jáhta?

Vaksijne skiemtjelasen vöoste mij lea dan orre koronavijrusen gaavhtan. Joe akten vâhkoen mubpien veahkan mænngan, ovrehte 95 % dejstie almetjijstie mah vaksijnem åådtjeme goerehtimmine, vaarjelimmiem åådtjeme. Dejtie ellen b arasommesidie vaenie daatah g  vnesieh. Annjebodts ibie daejrieh man guhkiem vaarjelimmie ry hkoeh. Jis vaarjelimmie n hka akten st anten m nngan, maahta sjiy ntehke sji tedh veahkide orrestidh. Vaallah daejrebe man hijven vaksijne suetiegeerjehtimmiem heerrede. Dan  vteste vihkele j erhkedh suetievaarjelimmieraeride fulkedh.

Lissiereaksjovnh

Goerehtimmijste mah leah dorjesovveme, mijjen leah hijven daajroe siejhme j h ij dan siejhme lissiereaksjovni bijre dej luvnie mah vaksijnem   dtjeme. Ibie maehtieh sveekes lissiereaksjovnh jallh lissiereaksjovnh geerestidh mah easkah v  jnesasse b etieh guhkiem m nngan vaksijnem   dtjeme. Doh jeanatjommess lissiereaksjovnh b  tin dej voestes biejjiej m nngan vaksijnem   dtjeme, j h ovrehte g  ktine biejjine lajvi:

- Doh jeanatjommess mah vaksijnem   dtjeme vaerhkieh stratjesijjesne   dtjoeh.
- Jeatjah lissiereaksjovnh leah nahkere,  ejjies ejrietasse, vaerhkieh  edtjine, d erkiestimmie, vaerhkieh lihtsine j h vaejlie. Daah lissiereaksjovnh leah siejhmebe 2. veahkan m nngan.
- Lissiereaksjovnh leah sveekebe b aras bpoej luvnie goh nuerebe geerve almetji luvnie.

Jeenjemasth lissiereaksjovnh lin viesjies jallh eah dan tjarke. Vaenebh goh 5 % lissiereaksjovnh   dtjoejin mah stuerebe vaejvieh vedtin men eah lin vaarege, men biejjieladtje jieledem baajnehtin doh gille biejjieh daate ry hki. Daate lij siejhmebe 2. veahkan m nngan j h nuerebe almetji gaskem.

Maam darjoem jis lissiereaksjovnh   dtjoem?

Jis faahketji, veaksehks jallh guhkies symptomh   dtjoeh mejtie vienht leah vaksijnen gaavhtan by rh d aktarinie gaskesadtedh jallh jeatjah healsoebarkijigujmie mah maehtieh vuarjasjidh j h raerieh vedtedh. Healsoebarkijh d edtem utnieh bi ljelidh jis itjmies jallh ovnohkens reaksjovnh jijhtieh mejtie sovmehtieh leah vaksijnen gaavhtan. Maahtah aaj jijtje bi vnesem sijse seedtedh sijjien tj rrh helsenorge.no

Gaertjieldihkie j  hkesjimmie

Daam koronavaksijnem teestadamme stoerre goerehtimmine gusnie gellie stoerretjuetie almetjih leah vaksijnem   dtjeme. Goerehtimmiem tj rrehtamme seammalaakan goh jeatjah vaksijnide, men vihtesjimmietijje lea  enebe. Daalhkesse- ejvieladtjh leah vaksijnese gaertjieldihkie j  hkesjimmie vadteme. Daate s ejhta jiehtedh nuekie daatah g  vnesieh juktie vuarjasjidh n htoe vaksijneste lea stuerebe goh vaahra, men vaksijneprodusente tjuara goerehtimmiide j erhkedh j h ahkedh daalhkesse- ejvieladtjide daatah vedtedh mah b ateledtieh.

Mah vaksijnh leam vaalteme?

Gosse koronavaksijnem   dtjoeh dellie daate Nasjonaale vaksinasjovnerregisterisnie SYSVAK tjaalas vva. Bi vnesh gaavnh daesnie helsenorge.no

Sijhth vielie daejredh?

Gihtjh maaje dov d akterem, dejtie mah vaksijnem dutnjien biejin jallh jeatjah healsoebarkijh. Vuartesjh aaj Almetjehealsoleinstituten nedtes ejrojne: <https://www.fhi.no/kvp>